

55

BUTLLETÍ DE L'ASSOCIACIÓ PROTECTORA DE L'ENSENYANÇA CATALANA

ANY VI

GENER, 1922

NUM. 1

CARRER DE LA CANUDA, 14, PRINCIPAL.

TELEFON 5199 A

BARCELONA

**CIRURGIA I
ORTOPÈDIA**

V. Tort Matamala

BRAGUERS - GOMES
Instrumentis de Cirurgia
Mobles per a Cliniques
COTONS I GASSES

Colom, 3 (P. Reial) - Rambla del Centre, 25

BARCELONA

SUCURSAL:

PALMA DE MALLORCA
Carrer Palácio, núm. 14

**Fàbrica
de Teixits de Cotó**
Yichya, Sargos, Drills

Argüelles, 390, (Diagonal)

Quer, Mas & Co

Telèfon 1816 G
Direcció Telefònica: QUEMAS

NO OBLIDI AQUESTA ADREÇA:

**LLIBRERIA NACIONAL
CATALANA**

DELS
SALVAT-PAPASSEIT

GRANVIA, 613 TEL. 4902 A

**GRANS MAGATZEMS DE
NOVITATS PER A SENYORA**

LA INNOVACIÓN

**Casa Central: Portaferrissa, 719
Tel. 3031 A.**

**Sucursal N.º 1: Salmerón 29131
Tel. 1755 G.**

PREU FIXE

**Continuament les darreres
creacions de la moda**

ENRIC PALMADA
REPRESENTANT

Còdic A. B. C. 5.ª Edició millorada
Direcció telegràfica «ENRICA»
Referències excel·lents i nombroses

BARCELONA ELISABETS, 5

Es recomana als llegidors que indiquin el nostre Butlletí quan vagin a comprar als Establiments anunciats.

BUTLLETÍ

DE L'ASSOCIACIÓ PROTECTORA DE L'ENSENYANÇA CATALANA

ANY VI

Barcelona, gener de 1922

NÚM. 1

SUMARI

	Pàgs.		Pàgs.
Les Escoles catalanes:		IX Concurs nacional d'Història de Ca-	
Escoles Catalanes gratuïtes del Dis-		talunya.	7
trictat III.	1	Acte de constitució de la Comissió De-	
Crònica de la Protectora; desembre.		legada de Camagüel	10
Acords de la sessió del dia 15	3	Noves	12

LES ESCOLES CATALANES

ESCOLES CATALANES GRATUÏTES DEL DISTRICTE III

Havem rebut d'aquestes escoles el report corresponent a l'any que acaba de finir, el qual report la Junta adreça als seus socis protectors. Pel que té d'interessant com a index de l'activitat i el progrés d'una escola catalana ens complaem a reproduir-ne a continuació el text essencial.

Ha estat un bon any, el que acaba de finir, per aquestes Escoles que ocupen un bon lloc entre els centres educatius de la nostra Ciutat. La preocupació principal de la Junta que consisteix a retribuir decorosament el personal docent i dotar a l'Escola d'un bon local, es va realitzant, malgrat manqui molt per assolir-la.

Durant l'any s'han fet importants despeses per augmentar la capacitat de les aules, donant a la totalitat del pis tot el caràcter escaient possible, havent-se pogut estendre el nombre de les admisions fins a 44 que són les alumnes actualment concorrents. El mobiliari escolar s'ha renovat completament podent-se afirmar que satisfà totes les exigències pedagògiques.

Continua exercint la Direcció de les Escoles la mestra senyoreta Enriqueta Sèculi i Bastida, actualment auxiliada per la mestra senyoreta Josefina Lassaletta i Cànovas, les quals tenen posat tot el saber, talent

177731

i voluntat en la trascendental tasca que els és confiada, obtenint resultats magnífics que la Junta els agraeix pregonament.

Com cada any les Escoles varen concórrer a l'Exposició General Escolar que celebra la Mancomunitat de Catalunya rebent moltes i selectes felicitacions pels treballs que hi aportaren.

No negligint cap aspecte educatiu i atenent que les alumnes pertanyen totes a famílies pobres, s'aprofiten les avinenteses que els poden ser útils; així varen anar totes als banys de mar que cada estiu estableix l'Ajuntament, i 14 alumnes pogueren formar part de les Colònies que organitza i sosté l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana.

En el darrer concurs Nacional d'Història de Catalunya celebrat a Barcelona les nostres Escoles enguany també tingueren un èxit remarcable, obtenint deu importants premis en metàl·lic i la Directora senyoreta Sèculi guanyà el premi extraordinari de 500 pessetes i diploma d'honor que s'adjudica als mestres que amb més talent i èxit s'hagin distingit en l'ensenyament de l'Història pàtria en l'Escola que tenen al seu càrrec.

Denoten els fets anotats com la nostra institució creix amb fermesa. Però cal expressar que es posa gran cura a proporcionar una integral obra escolar tan necessària en escoles com aquestes.

Les principals èpoques de l'any—Nadal, Reis, Fi de curs—són ateses mitjançant obsequis adequats que es fan a les alumes mercès a donatius que es procuren recollir de bons ciutadans a fi de no distreure cabals que han de ser exclusivament destinats a l'obra escolar. Cal remarcar que degut al patriotisme del distingit i benvolgut consoci, el metge Dr. D. Josep Fontbona les nenes alumnes gaudeixen d'un consultori mèdic gratuït i per cert amorosíssim.

Deu ésser degut a la decidida voluntat que tots plegats—mestres, alumnes, i socis—posem a aquesta obra benèfica escolar que enguany la Societat Econòmica d'Amics del País li acaba d'atorgar el premi de mil pessetes i diploma d'Honor que instituí el benemèrit ciutadà barceloní N'Angel Baixeras.

Es precis manifestar també que la nostra actuació educativa es desenrotlla en tot moment a l'escalf veritablement eficaç, de la Protectora de l'Ensenyança Catalana, que ens és sempre una guia inefable.

Res més no volem afegir, sinó demanar que augmenti el nombre de socis protectors de les Escoles ja que cap dels que ho són pot sentir recança del petit esforç que els dedica.

LA JUNTA

Gener de 1922.

CRÒNICA DE LA PROTECTORA

MES DE DESEMBRE

ACORDS DE LA SESSIÓ DEL DIA 15

Són admesos com a socis col·lectius de la nostra Associació «Germanor Catalana» i «Escoles Pies», de *Camagüei*, i com a individuals: Sebastià Gasch, Francesc Guimerà i Mari, Carles Gutiérrez i Camps, Catarina Moncanut i Vila, Francesc Navarro i Eusebi Oller i Roca, de *Barcelona*; Joan Cla i Aguiar i Domènec Valls i Marsal, del *Clot*; Marius Segalas i Font, de *Belcaire d'Urgell*; Alfons Trias, de *Figueres*; Francesc Godó i Valls, d'*Igualada*; Emili Lladós i Bassas, de *Sabadell*; Adrià Gual i Queralt, de *Sarrià*; Josepa Lladó de Rovira, Rosa Morgades de Suñer, Adolf Plandiura i Codina, Aleix Rovira i Lladó, Pepeta Rovira i Lladó, Maria Rovira i Lladó, Leonor Rovira i Lladó, Juli Suñer i Morgades i Bonaventura Suñer i Morgades, d'*Iquique*; Josep Coma i Malé, Joan Marigó, Bonaventura Vallvey, Pere Millanes, Anton Gras, Ricard Marimon, Fèlix Rafols, Segimon Badia, Ferran Balcells, Josep Barbara, Albert Almirall, Josep Carreras, Pere Carreras, Miquel Pons, Josep Riera, Severi Agut, Amadeu Feliu, Angel Belart, Josep Asensi, Gumersind Castelló, Quirze Rey, Modesta S. de Rey, Esteve Esteve C., Joan Munné, Francesc Callis, Josep Roure, Joan Macau, Salvador Solanas, Josep Soterias, Cèsar Dalmau, Josep Tresserres, Josep Canela, Joan Margets, Salvador Llaverias, Gabriel Salvà, Rosa C. de Esteve, Magí Esteve i Cuní, Anna Cuní Sellés, Lluís Domingo, Adolf Doval, Miquel Tost, Ramon Renté, Francesc Moragues, Josep Bursosa, M. Sibera, Joan Dolcet, Jaume Aguiló, Joan Romanyà, Josep Cugat, Josep Ferrer A., Joaquim Cusiné, Josep Nolla M., Pere Dalmau, Miquel O. Carmentes, Gabriel Guarch, Francesc Pijuan, Miquel Pijuan, Lluís Vilatarsana Dra, Josep Moell, Bonaventura Pijuan, Montserrat S. de Pijuan, Jaume Pujol, Juan Fernández, Rafel Gusí, Joan Sellés, Sebastià Arias, Joan Guarch M., Joan Armengual, Manuel Rius i Roig, Jaume Grau, Joan Pujol, Ignasi Soler, Joaquim Pijuan, fill, Francesc Borràs, i Gaspar Estrada, de *Camagüei* (Cuba).

La presidència manifesta que ha tingut la satisfacció de rebre la visita del consoci de *Camagüei* En Josep Rey, el qual ha estat portador de l'acta de constitució de la Comissió Delegada d'aquella població, i de la quantitat de 4.500 pessetes, de la qual corresponen 3.000 pessetes a quotes ordinàries anyals i 1.500 a donatiu extraordinari d'ingrés aplegat en l'assemblea de constitució. Es llegeix amb delectació la dita acta i la comunicació acompanyatòria, acordant-se agrair efusivament la remesa i ratificar els nomenaments de la seva Junta Di-

rectiva, que és com segueix: President, Josep Coma i Malé; Tresorer, Eusebi Esteve i Cartanya; Secretari, Joan Marigó; Vocals, Bonaventura Vallvey, Pere Millanes, Antoni Gras, Ricard Marimon i Fèlix Rafols.

Seguidament es dona lectura a les actes de constitució de les Comissions Delegades del Clot, Vilavert i Berga, les Juntes de les quals han quedat constituïdes de la manera següent:

La del Clot: President, Miquel Guinart; Secretari, Joaquim Rosell; Tresorer, Delfi Sabadell; Vocals, Ateneu Obrer Català, de Sant Martí, Casal Nacionalista Martinenc, Foment Sardanistic, Escola Choral Martinenca, Joventut Catalanista «Els Nets dels Almogàvers» i Foment Martinenc.

La de Vilavert: President, Mn. Josep M. Panadés, Prev.; Tresorer, Joaquim Rosell; Secretari, Magí Abelló.

La de Berga: President, Joaquim Serra i Huch; Tresorer, Josep Felipó i Casals; Secretari, Miquel Prat i Perarnau.

El Consell Directiu acorda ratificar amb satisfacció la constitució d'aquelles Comissions Delegades així com els nomenaments de les seves Juntes respectives.

Es dona compte que el noble patrici resident a l'Havana En Joaquim Muntal ha remès la quantitat de 250 pessetes com a donatiu extraordinari per a crear un Premi especial en el propi IX Concurs Nacional d'Història de Catalunya, que deu celebrar-se l'any 1922. S'accepta amb efusiu agraïment l'acte generós del Sr. Muntal.

La Comissió Tècnica comunica el seu parer favorable a l'augment de subvenció a les Escoles Catalanes Verdaguer i a l'ingrés d'un alumne gratuït a les Escoles Mn. Cinto, acceptant-se ses propostes. Insinua demés la conveniència que sien consultats els professors de Gramàtica Catalana de les Normals de Barcelona sobre la proposta d'un Programa enviat pel professor de la mateixa assignatura a la Normal de Tarragona, Sr. En Manuel Galés. Així s'acorda.

La Comissió de Dames exposa la conveniència de destinar un mig dia cada setmana a sessions d'esbarjo per a les nenes de les Escoles Catalanes, consistents en jocs d'infants i d'educació física, assenyalant la possibilitat d'aconseguir-ho per medi d'un acord amb l'Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona en un terreny apropiat al cas. El Consell faculta a la Presidència per a fer les gestions annexes a tal propòsit, acceptant en principi tan lloable iniciativa.

Les Comissions Delegades: de Girona comuniquen que en l'Escola Normal de Mestresses d'aquella ciutat han començat les classes de Gramàtica Catalana a càrrec de la nova professora Na Carme Julià Iglesias, havent-hi matriculades una trentena d'alumnes; la de Bellcaire demana llibres per a la Biblioteca Escolar Catalana d'En Jaume Arqué i Clapés que són concedits; la de Tarragona

envia quotes de l'any actual i les d'Igualada i Figueres comuniquen sobre assumptes de tràmit, remetent la primera quantitats a compte de les quotes de sos associats.

La Comissió Delegada d'Iquique envia còpies de diverses comunicacions cursades, exposant alhora projectes adreçats a l'increment de la propaganda; la de Montevideo manifesta tenir recollida una apreciable quantitat destinada a la subscripció per a costejar la Bandera de la Mancomunitat de Catalunya, anunciant la remesa per a la primera ocasió en què el canvi sia favorable; la de New-York remet l'estat de comptes de l'any actual i presenta al portador del mateix i apreciable consoci de Santiago de Cuba, Sr. En Narcís Güell i Dalmau; la de l'Argentina fa diversos encàrrecs sobre la remesa de llibres i envia 500 pessetes en qualitat de donatiu extraordinari corresponent a l'any 1921, demés d'altra quantitat fruit de quotes cobrades; i la de l'Havana liquida l'import de les quotes del tercer trimestre d'enguany.

Es dona compte que s'han rebut dos treballs obtinguts als Premis «Pi i Sunyer», acordant-se transferir-los al Jurat corresponent.

Es llegeixen comunicacions del Foment Pedagògic i del Col·legi de Sant Jordi relacionades amb les subvencions corresponents a cada una d'aqueixes entitats; del Patronat de Cultura de Canet de Mar demanant augment de subvenció (la qual petició es passa a la Comissió Tècnica); de l'Ateneu Popular de Gavà i de les Escoles Catalanes del Districte II regrant la subvenció i augment que els hi han estat respectivament concedits; de les Escoles Catalanes Verdguer comunicant l'Organització de la Festa del Nadal del Nen pobre; de l'Escola Catalana del Districte III agraint els llibres que li han estat remesos per a la Biblioteca; del Director de l'Escola Oficial de Pallaresos demanant llibres per a una Biblioteca Escolar (passant-se la petició a la Comissió Tècnica); del Consell de Pedagogia un informe relativament satisfactori sobre la matrícula dels Estudis Normals de la Mancomunitat; i de l'Escola Catalana d'En Manuel Ribas demanant un donatiu per a una Festa a benefici de la dita Escola que és concedit i convidant per a la mateixa delegant-se al Sr. En Ramon Forn.

Altres comunicacions: de la Sra. Na Maria Baldó de Torres, excusant-se de pendre part en les tasques de la Comissió de Dames; de N'Agustí Casas i Vinyas, de Sant Feliu de Guíxols enviant un exemplar del seu llibre «Coses d'Itàlia», acordant-se adquirir-ne diversos exemplars per a les Biblioteques Escolars; del Sr. En T. Comas Corbera acceptant la representació del Grop Nacionalista Radical «Catalunya», de Santiago de Cuba, per a l'acte de remesa de la Bandera de la Mancomunitat de Catalunya; del Sr. En Josep Puig i Esteve amb referència a la cooperació de l'Ajuntament de Barcelona a les despeses de la Festa d'Homenatge als Catalans d'Amèrica; del Sr. En Manuel Ainaud corresponent amb atenció a una comunicació que li havia estat remesa; i del Sr. En

Josep M. Barceló, de La Bisbal, agraint els encoratjaments de l'Associació per ses classes d'ensenyança de català en dita població.

Altres comunicacions de la Central de les Biblioteques Populars demanant exemplars dels llibres no docents per infants que ha publicat la Comissió Editorial, per a una Exposició que s'organitza amb motiu de la reunió anyal de les Bibliotecàries; de «Nostra Parla» convidant a la reunió de la Comissió Organitzadora de la Diada de la llengua catalana per a la qual es va delegar al Sr. En Lluís Bertran i Pijoan; del Comitè d'Acció Catalana del Sud-Amèrica fent referència als treballs de confecció de la Bandera de la Mancomunitat de Catalunya; d'un Comitè pro Rosselló demanant que s'adquireixin exemplars del Calendari Rossellonès de 1922, acordant-se complaure'l; de l'Esbart Folk-lore de Catalunya convidant a la sessió inaugural a la qual va assistir-hi el Sr. En Joan Ruiz i Porta; de la Secció Valenciana de «Nostra Parla» agraint la remesa de llibres que se li va fer per al Concurs de Lectura valenciana; del Pomell de Joventut «Roses de Caritat» de Terrassa comunicant que han començat unes classes de Gramàtica Catalana a càrrec del Sr. En Josep Fuster, acordant-se correspondre-li amb satisfacció.

Es reben invitacions per a l'Exposició de Ferros Artístics organitzada pel Gremi de Ferrers i Cerrallers; Cartell de l'Escola d'Agricultura, Cartell dels Jocs Florals de l'any 1922 i Crònica oficial n.º 10 de la Mancomunitat de Catalunya.

Es prenen els següents acords: regradar al Director de «La Publicidad» Sr. En Miquel Duran i Tortajada per haver dat a llum una calorosa informació sobre les tasques de la Protectora; al Sr. En Tomàs Roig i Llop per la publicació d'un article enaltint la nostra obra en «El Gironès», de Girona; adquirir un cert nombre d'exemplars de la «Gramàtica Catalana» publicada en italià pel distingit escriptor N'Alfred Gianini si pot fer-se'n donatiu als alumnes de les Escoles Italianes de Barcelona; i passar a la Comissió d'Higiene Escolar una oferta de la Companyia «El Dia» sobre assegurances de vellesa per als Mestres.

Tenint en compte una raonada sol·licitud de la Comissió Delegada de Sabadell rublerta d'entusiasme encoratjador i tenint en compte que Sabadell és després de Barcelona, la ciutat catalana que té més socis inscrits en la Protectora s'acorda celebrar en la dita ciutat el IX Concurs Nacional d'Història de Catalunya senyalant els dies 3 i 4 de juny del proper vinent any 1922.

Finalment el Consell Directiu acorda convocar el Consell General ordinari corresponent a la segona quinzena del mes de gener prop vinent, segons l'article XXXII dels Estatuts, per al dia 23, diumenge, a les onze en punt del matí, circulant a l'efecte les convocatòries i preparant les Memòries i Estats de comptes que en el mateix deuen presentar-se.

IX CONCURS NACIONAL D'HISTÒRIA DE CATALUNYA

L'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, prosseguint la seva tasca pel desvetllament de la nostra consciència patriòtica, convoca els nois i noies catalans al IX Concurs Nacional d'Història de Catalunya que tindrà lloc el proper any 1922.

El Consell Directiu de la Protectora, seguint la norma que va imposar-se ja l'any 1914 de celebrar aquests Concursos Nacionals d'Història alternativament a Barcelona i en altres poblacions de Catalunya, ha disposat que el propi tinguí lloc, a la ciutat de Sabadell els dies 3 i 4 de juny (Pasqua Florida) en els llocs i hores que s'anunciaran oportunament. S'ha escollit la ciutat de Sabadell per raó d'ésser la que té major nombre d'associats, després de Barcelona.

El Concurs es regirà per les següents

BASES

1.ª Es considerarà Cooperadores al Concurs les entitats que hi contribueixin amb subvencions en efectiu, i Protectors els particulars que facin donatius en metàl·lic o en llibres per a premis als concursants.

2.ª Els exercicis seran públics i en Llengua Catalana, podent-hi pendre part nois de deu a divuit anys i noies de deu a vint anys.

3.ª Entre els inscrits s'establiran sis seccions: tres per als nois i altres tres per a les noies; la primera de cada agrupament la formaran respectivament els nois i noies de deu a dotze anys; les segones de dotze a quinze anys; i les terceres, els nois de quinze a divuit anys i les noies de quinze a vint anys.

4.ª Els inscrits a les dues primeres seccions hauran de demostrar, en un exercici oral, coneixements sintètics i conjunts d'Història de Catalunya (podran consultar els compendis de Mossèn Norbert Fons i Sagué, Antoni Bori i Fontestà, Joan Oliva i Rafel Monjo). Els inscrits a les segones deurán donar detallades explicacions sobre els fets més remarcables de cada època i regnat (podran consultar la Història de Catalunya de N'Antoni Aulèstia i Pijoan). Els que figurin a les terceres seccions tractaran dels fets, costums i civilització de l'antiga Nacionalitat Catalana, des de sa fundació fins a la pèrdua de les seves llibertats. Els concursants d'aquesta darrera secció, ultra l'exercici oral, seran sotmesos a un exercici escrit sobre un tema esco-

lilit pel Jurat en l'acte mateix i igual per a tots, el qual tema deuran desenrotllar en l'espai màxim de dues hores (1).

Els concursants de totes tres seccions deuran presentar, 15 dies abans de la data assignada per al Concurs, els estudis, treballs, mapes, etc., que hagin fet durant l'any, si desitgen que el Jurat pugui formar més complet judici de llur aplicació i coneixements. Es recomana als mestres que procurin la presentació de treballs personals de llurs deixebles amb preferència a simples còpies gairebé estergides d'un model per ells preparat.

5.ª Els nois i noies que hagin obtingut primers Premis en efectiu en Concursos anteriors, no podran presentar-se en aquest sinó en secció més avançada.

6.ª Els premis en efectiu per als concursants es donaran en llibretes de les Caixes d'Estalvi qui existeixin a la Comarca d'on els premiats procedixin, i, en cas de no haver-n'hi se'ls lliuraran en metàl·lic.

7.ª Els que desitgin presentar-se en aquest Concurs, hauran d'inscriure's, el més tard quinze dies abans de la data de la seva celebració, en el domicili de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana (carrer de la Canuda, 14, pral., Barcelona) i en el de la Comissió Delegada de Sabadell (Centre Català, Rambla), a fi que es pugui saber amb temps el nombre de concurrents amb mires a l'organització dels actes del Concurs.

8.ª Els premis oferts podran ésser concedits o no, a judici exclusiu del Jurat examinador, les decisions del qual seran inapel·lables.

9.ª El Jurat Examinador i Qualificador del Concurs serà nomenat oportunament pel Consell Directiu de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, el qual procurarà que hi tinguin representació les entitats cooperadores del Concurs.

Els premis en efectiu es distribuïran en la forma següent:

PREMIS

Primera secció de nois: Tres primers premis de 25 ptes. Tres segons premis de 15 pessetes.

(1) L'Associació P. de l'E. C. té editats uns Qüestionaris per a servir de base en els exercicis del Concurs i per a millor orientació dels professors que hagin de preparar els concursants. També té la Protectora en premsa i a punt d'eixir a llum un Compendi d'Història de Catalunya dels senyors En Ferran Valls i Taberner i En Ferran Soldevila; el qual està precisament d'acord amb els «Qüestionaris» damunt dits.

Segona secció de nois: Tres primers premis de 50 ptes. Tres segons premis de 30 pessetes.

Tercera secció de nois: Tres primers premis de 75 ptes. Tres segons premis de 45 pessetes.

Primera secció de noies: Tres primers premis de 25 ptes. Tres segons premis de 15 ptes.

Segona secció de noies: Tres primers premis de 50 ptes. Tres segons premis de 30 ptes.

Terçera secció de noies: Tres primers premis de 75 ptes. Tres segons premis de 45 ptes.

Premis especials formats amb donatius extraordinaris del Sr. En Joaquim Muntal, de l'Havana de la Comissió Delegada de Palmarito de Cauto (Illa de Cuba).

Es podran concedir dos Premis d'Honor, un de 250 i altre de 185 pessetes als joves o senyoretas, de les terceres Seccions respectives, que en els exercicis d'aquest Concurs hagin demostrat notable superioritat de coneixements d'Història de Catalunya. Per optar a aquests Premis d'Honor caldrà que hagin obtingut la primera qualificació en llurs exercicis i que se subjectin a nou examen especial, si el Jurat ho estima avinent.

Als examinats que no obtinguin premis en metàl·lic, i que, segons el judici del Tribunal, sien mereixedors de recompensa, se'ls farà remesa de llibres o altres presents com a record del Concurs.

Premi extraordinari ofert per la Comissió Delegada del Poble Nou.

Serà concedit un Premi en efectiu de 500 pesetes i Diploma d'Honor, al professor que, a judici del Tribunal, hagi demostrat amb la presentació dels seus alumnes més entusiasme i intel·ligència en respondre a la present crida; essent necessari per a optar-hi que presenti 15 dies abans de la data del Concurs una Memòria exposant el mètode seguit en l'ensenyament d'Història de Catalunya i els resultats obtinguts, consignant els noms dels seus deixebles.

L'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana prega a tots els Catedràtics, Mestres (oficials i no oficials) i establiments d'ensenyança que posin gran interès en preparar joves i senyoretas per a concórrer-hi, entenent que així faran obra patriòtica.

Un distingit escriptor nacionalista ha dit: «Cal escampar la coneixença de la nostra història, per a posar novament en el pit de tots els catalans el legítim orgull de la raça. Aquest orgull ha d'ésser una força poderosa que

ens dugui a treballar per la reconquesta, en els temps esdevenidors, de l'alt lloc perdut per a la pàtria nostra.»

Barcelona, desembre de 1921.

Pel C. D. de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana,

El President,

MANUEL FOLGUERA I DURAN

El Secretari,

JOSEP M.ª FOLCH I TORRES

Per la Comissió Delegada de Sabadell,

El President,

PERE MARTÍ PEIDRO

El Secretari,

JOAN RIBERA BROS

ACTA DE CONSTITUCIÓ DE LA COMISSIÓ DELEGADA DE CAMAGÜEI

A la ciutat de Camagüei els catalans Josep Coma, Eusebi Esteve i Joan Marigó, es posaren d'acord en lo referent a la necessitat de crear en la dita ciutat una delegació de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, i a tal fi convocaren per mitjà d'un manifest els altres catalans de Camagüei sense distinció d'idees ni estaments, a una reunió que tindria lloc el dia 24 de juliol, a les dues de la tarda, en el saló d'actes de «Germanor Catalana» cedit a l'efecte pel seu Consell Directiu que dit sigui de passada, està compost per bons i estimables compatricis.

Vingué el dia 24 de juliol i el local de «Germanor Catalana» s'hi veié una animació com mai tal volta s'havia vist. A les tres i mitja va començar la reunió, i el company Joan Marigó donà lectura al següent discurs:

«Catalans: Vos havem cridat a aquesta reunió per explicar-vos les excel·lències de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana que amb èxit creixent i desinteressat ve funcionant a Catalunya pel bé de les generacions futures.

«Jo crec que ni caldria explicar-ho perquè tots ho deveu conèixer de sobres, però per si hi ha algú que ho ignori, us diré que l'obra meritíssima de dita Associació tenim tots els catalans el deure ineludible de secundar-la encara que sigui a costa d'alguns sacrificis, puix l'ensenyança que reben els infants de la nostra terra a les escoles dites Nacionals, per escarni dels catalans mateixos, ja sabeu ben bé tots que és deficient en extrem.

»L'home que no ha rebut altra instrucció que la d'aquestes escoles està

incapacitat per sostenir les dures lluites que ens ofereix la vida moderna i a tothora té ocasió per maleir els que tenen la culpa que restin adormides les seves energies intel·lectuals.

»Jo parlo per mi mateix; a la edat de tres anys vaig ingressar com alumne a l'única escola que hi havia en el poblet on vaig néixer, i després d'assistir-hi set anys amb assiduïtat, vaig sortir-ne a la edat de deu anys per dedicar-me al treball. Doncs, bé; a pesar d'haver estat un deixeble predilecte del Sr. Mestre i d'haver après tot lo que ell podia ensenyar-me — segons deia ell mateix — amb molta pena tinc de contestar que encara que per tothom jo sabia molt, tenint en compte els meus pocs anys, jo sols sabia que no sabia quasi res. ¿El per què? Perquè pel fet d'haver nascut a Cornellà del Llobregat i de nissaga catalana, jo no coneixia altra llengua que la que m'ensenyaren els meus pares i d'aquí venia que encara que a l'escola aprenia amb facilitat totes les lliçons, com que eren en castellà, i jo, pobre de mi, no ho entenia, era igual que si no hagués après res.

»La prova evident del que vos acabo de relatar és que encara avui me venien a la pensa coses del meu temps escolar que a l'entendre avui el seu significat vertader me fan exclamar: ve't aquí allò que de petit tant m'havia fet rumiar quina interpretació tan equivocada la que jo hi donava en la meua infantil ignorància.

»De manera que casi tot lo que varen ensenyar-me en l'escola a la edat de deu anys he tingut necessitat de que passessin més de vint anys més per començar a saber quelcom de lo que allavors ja semblava que sabia; en canvi, la Doctrina i l'Història Sagrada que ens la ensenyaven en català, la sabia i la comprenia perfectament.

»Resultat de tot això: que els set anys que vaig assistir a l'escola, salvant tots els sagrats respectes que em mereixen les religions totes, sols varen ensenyar-me bé lo que m'era menys necessari.

»En el cas meu s'hi troben l'immensa majoria dels catalans i està en la nostra mà evitar-ho ajudant en la mida de les nostres forces l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana.

»Crec que vos interessarà saber que a la Universitat de Nàpols, ciutat italiana, s'hi ha instituït una càtedra de llengua catalana per a poder fruir de la bellesa de la seva literatura; a Catalunya, encara que potser no ho voldreu creure, existeixen catalans que no solament en desconeixen, sinó que, i això es lo més de dordre, ni fan esforços per saber-lo.

»Això és vergonyós, veritat? Doncs no obstant té la seva disculpa,

perquè varen tenir la dissort d'haver tingut de concórrer en aquelles escoles que ensenyen amb llengua forastera als nens catalans, i els va passar lo que a mi, que no varen aprendre res o varen aprendre molt poc.

»Doncs a evitar totalment aquesta vergonya va encaminada la tasca meritíssima que s'ha imposat l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana que avui està sostenint bon nombre d'escoles, i com que l'esforç és insignificant, puix les quotes són de vint centens mensuals, no cal dir l'obligació que tenim de contribuir-hi tots plegats.

»Penseu que el pare analfabet és el que té més interès que el seu fill s'instrueixi i de la mateixa manera que si no ho som poc se n'hi manca, hem de procurar que nostres descendents no es trobin en semblant cas.

»I ara, abans d'acabar, permeteu-me les següents manifestacions aclaratòries, molt necessàries per alguns catalans que aquí resideixen.

»Molts, amb to despectiu, m'han titllat de catalanista i a aquests els pregunto si conceben per exemple, un francès que no sigui francòfil, o un alemany que no sigui germanòfil; i una volta m'hagin contestat els tornaré a preguntar: ¿com podeu, doncs, concebre un català que no sigui catalanista?»

Seguidament el company Eusebi Esteve pronuncia un bell parlament que impressiona profundament a tots els reunits.

Després es presenta per a formar la Comissió Delegada, la següent candidatura: President, Josep Coma i Male; Tresorer, Eusebi Esteve i Cartanya; Secretari, Joan Marigó; Vocals, Bonaventura Vallvey, Pere Millanes, Antoni Gras, Ricard Marimon, Fèlix Rafols, que fou acceptada unànimament per l'assemblea.

NOVES

SUPLEMENT A «QUADERNS D'ESTUDI». Des del 1.er de gener el Consell de Pedagogia publicarà un suplement pedagògic de la revista «Quaderns d'Estudi» que a la vegada d'oferir-se com un orgue tècnic del magisteri, representarà una continuació de l'obra de l'Escola d'Estudi i una extensió dels Estudis Normals de la Mancomunitat. Aquest suplement es repartirà gratuïtament a tots els mestres i mestresses de Catalunya i Balears. Als que desitgin assegurar la recepció se'ls prega que comuniquin de nou la seva direcció a l'Administració de «Quaderns d'Estudi», Urgell, 187, Barcelona.